

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótalajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
 a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A fenyegető arató-sztrájk.

Nem tulságosan sűrű népességű, de termékeny és terjedelmes térségekkel megáldott országban mindig érezhető és nyomasztó a munkáskéz hiánya, ha ugyan a nép gazdasága munkáskezet szükségel. Néhány évtizeddel ezelőtt még a barom volt a főfő mezőgazdasági munkás a magyar föld nagy részén, de nem, mint ma, szekérbe és ekébe fogva, hanem legelve a pusztán, hol párját ritkító türelemmel vesződött, hogy „kapogasson“ ott, hol gyeppem volt és kikapargassa a gyökereket, melyek hovatovább mélyebbre töpörültek. A magyar sikság e darab földjén akkor még csak arra kellett az ember, hogy a gulya mögött a napon sütkérezzék, miben csak olykor zavarta meg egy-egy betyár, kinek a gulya valamely tulka nagyon megtetszett, vagy egy farkas, mely egy vickándozó bárányt a láb közé cipelt.

Akkor még hazánk nem látott fogatkozást munkáskezekben, melyeknek szükét utóbb oly nehezen tűrte és gyér, de kivándorlás által el nem vont

népességéből kitélt a szükséglet, melyet a mezőgazdasági munkában megkívánt. Ez azonban egyszerre megváltozott. A folyamatok és vasutak megnyitották a magyar föld terményeinek a külföld felé az utat, mely addig el volt zárva. Másfelől a megadóztatás is nagyobb erőfeszítésre unszolta a magyart a gazdaságban és mindjobban ki kellett terjeszteni a munkát kívánó területet. A szántóföld szaporán növekedett, aránytalanul szaporábban, mint a népesség és ugyanoly mértékben olvadt össze a gondúzó puszták. Ekkép a később egyre növekvő népesség is csekély lett az országnak és a mezőgazdasági munkáskéz hiánya mind nyomasztóbb.

A gyors nemzetgazdasági fejlődés miatt szenved hazánk abban a bajban, hogy népessége, megcsappanva a sűrű kivándorlás által, nem szolgáltathat a mezőgazdasági munkának elegendő munkáskezet. Hazánkban igen magas a mezőgazdasági, főleg az arató munka ára s így a földnek a tetemes adó miatt, mely tőle a munkásnak jár, feltétlenül megcsorbul a járadéka.

Valamely ország napszámát és munkáskézbeli fogyatkozását illetőleg nagy befolyásu a munka nemzetgazdasági minősége. Ha a kézmű jelentékeny helyet foglal el valamely nemzetgazdasági tevékenységben, sokkal hamarabb lehetséges, hogy nagyobb napszámú tömegek szaporábban kerestetvén, csakhamar megfelelő kínálat áll be. Hiányzó kézművest könnyebben toborozhatni a távolból, mint mezőgazdasági napszámú, aki erősebben ragaszkodik a rög-höz, melyen született, mint amaz.

Itt állunk most az aratás előtt. Az ország legtöbb részéből az a hír érkezik, hogy lesz munkás, aki learassa a kész termést. Szomorú azonban, de való, hogy aránylag csekély számú mezőgazdasági munkásaink, kikre az a feladat vár, hogy hazánk kincseskamráját — magtárainkat — megtöltsék, keveselvé a kínált bért, sztrájkra készülnek. A gazda meg nyög a súlyos terhek alatt és a munkás által keveselt bért is alig képes megfizetni.

Egyelőre gyökeres segítséget nem várhatunk ebben a kérdésben. Abban

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Heine dalaiból.

I.

Olyan szép vagy, mint a virág,
 Oly ártatlan, szende;
 S ha rád nézek, szomorúság
 Lopózik szívembe.

S imádkozva megáldalak
 Szinte akaratlan!
 Adja Isten: maradj ily szép,
 Ily szende, ártatlan!

II.

Titkon hulló könyveimből
 Csupa nyíló virág támad,
 S fülemüle dallá válik
 Söhajtásom te utánad.

Neked nyiljon mind e virág,
 Hogyha szeretsz, én szerelmem!
 S kis kertedben e csalógány
 Csak te nekem énekeljen!

Bepillantás a bűnvádi nyomozásba és az ujjlenyomat rendszer.

— Apatini szabad liceumi előadás. —

Tartotta: **dr. Dömötör Aladár** kir. aljárásbíró.

(Vége.)

Végül áttérek az ujjlenyomat rendszerre. Ez a rendszer a következőképpen keletkezett. A távol kelet népeinél az a szokás fejlődött ki, hogy az irni nem tudók aláírás helyett nem a semmitmondó keresztvonást használták, hanem festékbe dörzsölt hüvelykujjukat nyomták az irás alá. Az indiai hadseregben egy időben abban a formában jelentkezett a katonai kérdés, hogy a legények sorra megszöktek a csákó alól. A harcokéesség fenntartása érdekében azidőtől máig fennáll ott az a szokás, hogy a besorozottak kezeinek középső ujjairól lenyomatot vesznek, hogy a szökevényeket arról felismerjék. Angliának Indiában levő óriási máktermelési beváltótelepein a termelőknek előlegeket szoktak adni a termésre; a termelőknek irni nemtudó nagyrésze azonban letagadta az előlegeket is, meg a nyugta alá tett keresztvonását is. A károsodás megátlása végett ezek a hivatalok azóta szintén

ujjlenyomatokat vesznek az előleget felvételkor. Bengáliában tapasztalták, hogy gyakran ép, egészséges emberek olyan jogokat nyerne, amelyeket a kormány orvosi bizonyítvány alapján csak nyomorékoknak engedélyez. A vizsgálat kiderítette, hogy ezek az emberek úgy jutottak orvosi bizonyítványhoz, hogy a vizsgálatra maguk helyett egy megvásárolt nyomorékot küldtek, aki a vevője személyi adatait mondta be. A hamis név használata ellen azóta elrendelte az orvosi tanács a megvizsgált egyén ujjlenyomatainak a bizonyítványra való illesztését. Aláírási módként divik még az ujjlenyomat Törökországban és Szerbia több részén.

Herschl bengáliai adóvégrehajtó, majd Galten orvos s leginkább Hauri londoni rendőrfőnök tanulmányozván az ujjlenyomatokat, arra az eredményre jutottak, hogy nincs két ember a világon, akiknek összes ujjlenyomatai egyenlők volnának. Ezen az alapon azután Hauri megteremtette az ujjlenyomatrendszer, mint a nyomozási rendszereknek abban az irányban legteljesebbjét, hogy a bűnösök személyazonosságát mindenképpen, jel nélkül, csupán ujjlenyomata alapján megállapítható.

Ha — hölgyeim és uraim — bármely

Hungária fürdő

(Zombor, Basa-utca 1. sz. a gimnázium főbejáratával szemben)

mindennap reggeli 5 órától kezdve esti 6 óráig a nagyközönség **rendelkezésére áll.**

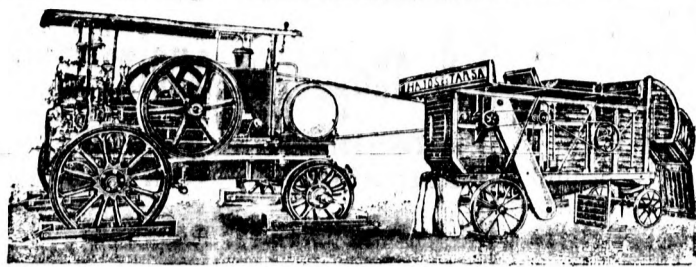
Urak részére mindennap délig, kedden és szombaton délután is.

Hölgyek részére hétfőn, szerdán és pénteken délután 2 órától, diákok részére kedden délután.

Gőzfürdőjegy 1 kor.
Kádfürdőjegy 1 K 20 fil.

Diákjegy 40 fillér, mely utóbbi csakis kedden d. u. vehető igénybe. *—34

... Telefon a fürdőben.

BENZIN-MOTOROS

≡ CSEPLŐKÉSZLETEK. ≡

BENZIN- ÉS SZIVÓGÁZ-
MOTOROK.

Luxus- és teherszállító automobilonok.

≡ KITÜNŐ GYÁRTMÁNYOK! ≡

HAJÓS ÉS TÁRSA

okl. mérnökök

motor- és motorjármű vállalata

BUDAPEST, V., Sziget-utca 9. sz.

≡ Árjegyzék és költségvetés ingyen! ≡

TELEFON 66-69.

*—26

TELEFON 66-69.

HIRDETÉSEK

FELVÉETNEK

LAPUNK

KIADÓ-

HIVATALÁBAN.

HELYI ÉS HONI IPARI!

Telefon-szám 50.

A Zombori Ipari Hitel- és Árucsernok-Szövet-

Telefon-szám 50.

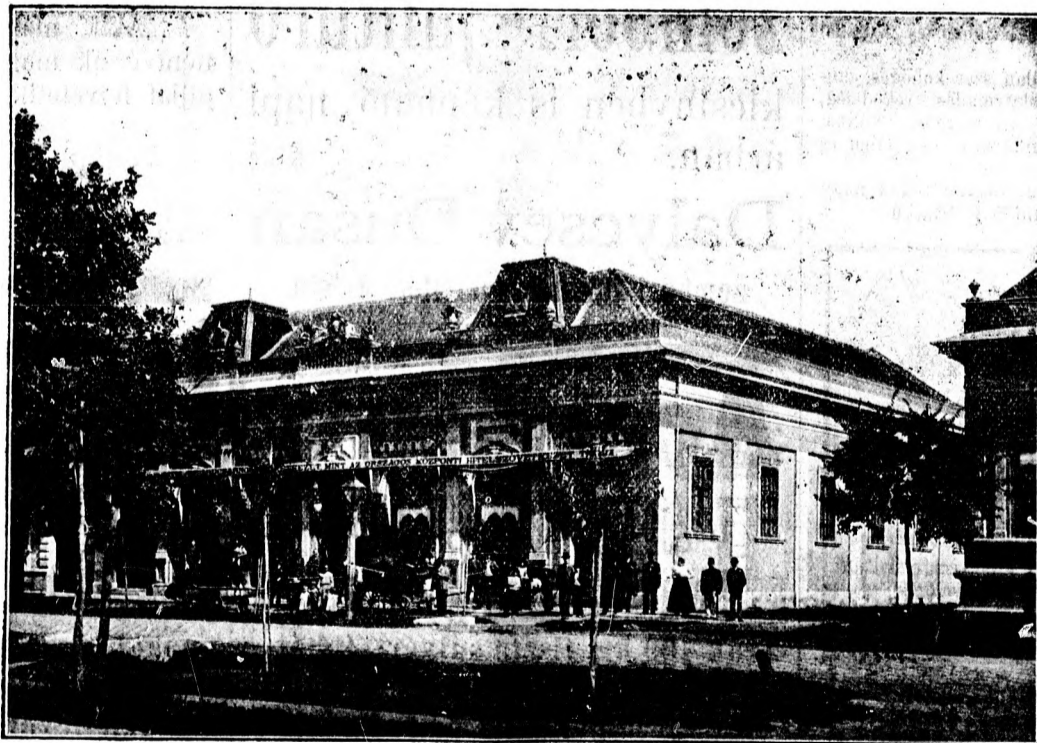
kezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Délmagyarország legnagyobb bútorcsarnoka

Bajai-út 20. szám.

Elsőrendű munka!

Készletben tart teljes lakásberendezéseket, u. m.: hálószobákat, ebédlőket, szalon és úri szoba-berendezéseket; íróasztalokat, székeket és mindenemű lakásberendezési cikkeket.

A helybeli iparosok készítményeinek egyedüli raktára és elárúsító helye.

Az árúk kedvező részletfizetésre is adatk, áremelés nélkül.

Saját ház.

6-6

Saját kezelésében elsőrendű **KÁRPITOS MŰHELY**, melyben szigoruan szolid kivitelű árúk készülnek.

Minden szakmabeli megrendelesek elfogadhatnak és pontosan eszközöltetnek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótalajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A fenyegető arató-sztrájk.

Nem tulságosan sűrű népességű, de termékeny és terjedelmes térségekkel megáldott országban mindig érezhető és nyomasztó a munkáskéz hiánya, ha ugyan a nép gazdasága munkáskezet szükségel. Néhány évtizeddel ezelőtt még a barom volt a főfő mezőgazdasági munkás a magyar föld nagy részén, de nem, mint ma, szekérbe és ekébe fogva, hanem legelve a pusztán, hol párját ritkító türelemmel vesződött, hogy „kapogasson“ ott, hol gyep nem volt és kikapargassa a gyökereket, melyek hovatovább mélyebbre tőpörültek. A magyar sikság e darab földjén akkor még csak arra kellett az ember, hogy a gulya mögött a napon sütkérezzék, miben csak olykor zavarta meg egy-egy betyár, kinek a gulya valamely tulka nagyon megtetszett, vagy egy farkas, mely egy vickádozó bárányt a láb közé cipelt.

Akkor még hazánk nem látott fogatkozást munkáskezekben, melyeknek szűkét utóbb oly nehezen tűrte és gyér, de kivándorlás által el nem vont

népességéből kitelt a szükséglet, melyet a mezőgazdasági munkában megkívánt. Ez azonban egyszerre megváltozott. A folyamok és vasutak megnyitották a magyar föld terményeinek a külföld felé az utat, mely addig el volt zárva. Másfelől a megadóztatás is nagyobb erőfeszítésre unszolta a magyart a gazdaságban és mindjobban ki kellett terjeszteni a munkát kívánó területet. A szántóföld szaporán növekedett, aránytalanul szaporábban, mint a népesség és ugyanoly mértékben olvadt össze a gondúzó puszták. Ekkép a később egyre növekvő népesség is csekély lett az országnak és a mezőgazdasági munkáskéz hiánya mind nyomasztóbb.

A gyors nemzetgazdasági fejlődés miatt szenved hazánk ebben a bajban, hogy népessége, megcsappanva a sűrű kivándorlás által, nem szolgáltathat a mezőgazdasági munkának elegendő munkáskezet. Hazánkban igen magas a mezőgazdasági, főleg az arató munka ára s így a földnek a tetemes adó miatt, mely tőle a munkásnak jár, felettébb megcsorbul a járadéka.

Valamely ország napszámát és munkáskézbeli fogyatkozását illetőleg nagy befolyásu a munka nemzetgazdasági minősége. Ha a kézmű jelentékeny helyet foglal el valamely nemzetgazdasági tevékenységben, sokkal hamarabb lehetséges, hogy nagyobb napszamos tömegek szaporábban kerestetvén, csakhamar megfelelő kínálat áll be. Hiányzó kézművest könnyebben toborozhatni a távolból, mint mezőgazdasági napszamos, aki erősebben ragaszkodik a rög-höz, melyen született, mint amaz.

Itt állunk most az aratás előtt. Az ország legtöbb részéből az a hír érkezik, hogy lesz munkás, aki learassa a kész termést. Szomorú azonban, de való, hogy aránylag csekély számú mezőgazdasági munkásaink, kikre az a feladat vár, hogy hazánk kincseskamráját — magtárainkat — megtöltsék, keveselven a kínált bért, sztrájkra készülnek. A gazda meg nyög a súlyos terhek alatt és a munkás által keveselt bért is alig képes megfizetni.

Egyelőre gyökeres segítséget nem várhatunk ebben a kérdésben. Abban

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Heine dalaiból.

I.

Olyan szép vagy, mint a virág,
Oly ártatlan, szende;
S ha rád nézek, szomorúság
Lopózik szívembe.

S imádkozva megáldalak
Szinte akaratlan':
Adja Isten: maradj ily szép,
Ily szende, ártatlan!

II.

Titkon hulló könyeimből
Csupa nyiló virág támad,
S fülemüle dallá válik
Sóhajtásom te utánad.

Neked nyiljon mind e virág,
Hogyha szeretsz, én szerelmem!
S kis kertedben e csalógány
Csak te nekem énekeljen!

Bepillantás a bűnvádi nyomozásba és az ujjlenyomat rendszer.

— Apatini szabad liceumi előadás. —

Tartotta: **dr. Dömötör Aladár** kir. aljárásbíró.

(Vége.)

Végül áttérek az ujjlenyomat rendszerre. Ez a rendszer a következőképpen keletkezett. A távol kelet népeinél az a szokás fejlődött ki, hogy az irni nem tudók aláírás helyett nem a semmitmondó keresztvonást használták, hanem festékbe dörzsölt hüvelykujjukat nyomták az irás alá. Az indiai hadseregben egy időben abban a formában jelentkezett a katonai kérdés, hogy a legények sorra megszöktek a csákó alól. A harképeség fentartása érdekében az időtől máig fennáll ott az a szokás, hogy a besorozottak kezeinek középső ujjairól lenyomatot vesznek, hogy a szökevényeket arról felismerjék. Angliának Indiában levő óriási máktermelési beváltótelepein a termelőknek előlegeket szoktak adni a termésre; a termelőknek irni nemtudó nagyrésze azonban letagadta az előlegeket is, meg a nyugta alá tett keresztvonását is. A károsodás megátlása végett ezek a hivatalok azóta szintén

ujjlenyomatokat vesznek az előleget felvevőkről. Bengáliában tapasztalták, hogy gyakran ép, egészséges emberek olyan jogokat nyerne, amelyeket a kormány orvosi bizonyítvány alapján s csak nyomorékoknak engedélyez. A vizsgálat kiderítette, hogy ezek az emberek úgy jutottak orvosi bizonyítványhoz, hogy a vizsgálatra maguk helyett egy megvásárolt nyomorékot küldtek, aki a vevője személyi adatait mondta be. A hamis név használata ellen azóta elrendelte az orvosi tanács a megvizsgált egyén ujjlenyomatainak a bizonyítványra való illesztését. Aláírási módként divik még az ujjlenyomat Törökországban és Szerbia több részén.

Herschl bengáliai adóvégrehajtó, majd Galten orvos s leginkább Hauri londoni rendőrfőnök tanulmányozván az ujjlenyomatokat, arra az eredményre jutottak, hogy nincs két ember a világon, akiknek összes ujjlenyomatai egyenlők volnának. Ezen az alapon azután Hauri megteremtette az ujjlenyomatrendszer, mint a nyomozási rendszereknek abban az irányban legelőkeltebbjét, hogy a bűnösök személyazonossága mindenképp, jel nélkül, csupán ujjlenyomata alapján megállapítható.

Ha — hölgyeim és uraim — bármely

kell biznunk, hogy a munkaadók és munkások majd csak valahogyan megegyeznek. Ez a megegyezés azonban — legyünk őszinték — sem az egyik, sem a másik felet nem fogja kielégítheteni. A gazda nagy kárát fogja vállalni, a munkás meg nem fog annyit kereshetni, ami természetes is, hogy néhány heti munkája után egész éven át megélhessen.

Ujra meg újra felvetődik tehát az a kérdés, hogy a mezőgazdasági munkásnak a zordonabb évszakokban való megélhetéséről gondoskodni kell. Erre csak egy eszköz kínálkozik: az ipar, különösen pedig a háziipar.

Addig, míg nem sikerül a mezőgazdasági munkásnak munkát adni akkor is, mikor a mezőn nincsen dolga, hiába várjuk, hogy az arató-sztrájk évenként fenyegető kísértete eltűnjék, sőt inkább attól kell tartanunk, hogy mind vézesebb alakot fog ölteni.

Arra kell tehát törekedni, hogy a mezőgazdasági munkásnak télire is kezeset biztosítsunk, ne legyen kénytelen néhány heti arató munkáért olyan bért követelni, mely mezőgazdaságunkat, ezt a legfőbb jövedelmi forrásunkat, létalapjában támadja meg s egyenesen tönkretévéssel fenyegeti.

A községi törvény revíziója.

A belügyminiszterium törvényelőkészítő osztálya a vármegyei közigazgatás és autonómia újjászervezési munkálataival egyidejűleg megkezdte az 1886. évi XXII. t. c. községi törvény revizionális munkálatait. Ez a törvény a rendezett tanácsú városokat tudvalevőleg a vármegyéknek rendeli alá, ami a városok fejlődésére általában káros hatásnak bizonyult. A törvény revíziójánál a belügyi kormányzat a városokat különösen autonóm jogaik gyakorlásában szélesebb hatáskörrel szándékozik fel-

ujjuknak belső (tenyér felé eső) felületét figyelmesen megtekintik, látni fogják, hogy a bőr mindenütt recézett felületű s azt, mint a felszántott földet barázdák (mélyedések) s ezeknek megfelelően fodrok (kiemelkedések) borítják. Ha pedig ujjainknak legfelső izületét figyelik meg, szemükbe ötlük, hogy e barázdák és e fodrok nem össze-visszaságban borítják a bőr felületét, hanem rendszerben, párhuzamosan haladva egymás mellett, bizonyos ábrát, itt hullám, ott esiga alakot mutatnak. Ha ujjaink legfelső izületét nyomdafestékekkel bevonják s így befeketített ujjainkat fehér papírra nyomják, a papíron ugyanazokat a barázdákat (fekete vonal) s fodrokat (fehér vonal) megtalálhatjuk s a papíron megkaptuk ujjaink lenyomatát. Ha évek után újból felveszik a lenyomatot, tapasztalni fogják, hogy a lenyomatok ábrái nem változtak.

Annak illusztrálására, hogy nyomozóközeink miként használják fel az ujjlenyomatokat a bűnösök személynosságának megállapítására egy példát hozok fel. Nagy Pál ma lop; bezárják; felveszik ujjlenyomatait és megörzik; évek mulnak és Nagy Pál megint lop! tuáva, hogy visszaesése folytán súlyosabb büntetés vár rá, Kis Péternek mondja magát

ruházni. Az új törvény a közbayon jövedelmeztetése szempontjából tágabb teret fog nyitni a városoknak, amiáltal a kormány a közterhek apasztását kívánja előmozdítani. Az 1886. évi XXII. t. c. gondoskodik egyszersmind az egymáshoz épült és egymás életviszonyaira károsra vált községek egyesítésére vonatkozólag is, de csak negatív formában, ami a törvény revíziójánál szintén módosítást fog nyerni, még pedig a szükségyszerű és kötelező egyesítés eseteinek taxative való felsorolása által. Ezzel kapcsolatban a kormány egyöntetűen fogja rendezni a városi tisztviselők fegyelmi szabályzatát és a szolgálati pragmatika megalkotásával a városi tisztviselők régi óhaja is teljesülni fog. A készülő törvény szabályozni fogja egyszersmind a városoknak a költségvetés nélküli állapot ideje alatt az adók és újoncok beszoalgtatása, illetőleg kiállításának tekintetében tanusítandó magatartását, a városi autonómia keretében intézményileg biztosítva az alkotmányvédelem e két fegyverét. A törvényrevízió anyaggyűjtési munkálatait a belügyminiszterium már legközelebb megkezdí s ennél a kormány fel fogja használni a városok 1904-ben tartott országos kongresszus alkalmával a belügyi kormányhoz felterjesztett memorandumát is.

A Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság megalakulása.

Vasárnap június 24-ik napjának d. e. 10 órájára, a városháza nagy tanács-termébe hivta össze Vértési Károly id. elnök, az irodalmi társaság megalakítására nézve mindazokat a megyebeli írókat és újságírókat, akiket az előkészítő bizottság kijelölt.

Az alapszabályok a belügyminiszterium által jóváhagyattak, a határozathozatalra elégséges számban jelenvén meg a tagok, a közgyűlés is szabályszerűen meghirdetve lévén, id. elnök, az alakuló közgyűlést megnyitja.

Pataj Sándor dr. id. titkár felolvassa a mai gyűlésre érkezett leveleket

és meleg hangu, üdvözlő táviratokat. Ilyeneket küldtek: Kalmár Antal dr., Molnár Gyula dr. és neje Korniss Aranka, Molnárné Radics Jolán, Kovácsfi Antal, Gál Rezső dr.

Ezután Vértési Károly id. elnök mondta el a következő, az alakulás történetét tárgyaló és az irodalmi társaság céljait fejtegető megnyitó beszédét.

Vértési Károly beszéde.

A „minden kezdet nehéz“ szállóige, kiválóképen igazolja magát egy irodalmi társaság megalakításakor. Nagyobb nehézségekkel azért jár ez, mert legkönnyebb itt a félreértés, sőt a dolog elmagyarázása. Időnkbe is került, míg a célunkat megvalósíthattuk, mert már az 1903. év tavaszán, a Bács-Bodrog megyei történelmi társulat évi rendes közgyűlésén tett indítványt Dudás Gyula író társunk az iránt, hogy irodalmi osztálylyal bővítsék ki a történelmi társulat. Ez nem törtévéen meg, szóvá tetetett a „Bácska“ című újságban, egy bácsmegyei önálló irodalmi társaság létesítése. Ezután a neveztem író, kit méltán kezdeményezőnek tekinthetünk, nyílt levelet intézett hozzám ugyanazon lap 1903. évi március 25-én megjelent számában a bácsmegyei irodalmi társaság megalakítása tárgyában, elősorolván a megyei írókat, akiket én akkor még, érckezletre összehívtam e tárgyban.

Mi történt azóta, tudjuk, többek véleményét kértük, szó esett az irodalmi társaságról többször a megyei lapokban és a társaságban, kisebb-nagyobb tanácskozást tartottunk, megvitattuk a dolgot, gondolatainkat kisereltük. Nem sietünk, hagytuk a dolgot érni.

Összejöttünk azután 1905. évi szeptember 10-ik napján; a kisebb városházi tanács-teremben többen és határozatilag egyhangulag kimondottuk, hogy Bács-Bodrog megyei irodalmi társaságot alakítani akarunk. Ideiglenes elnököt és titkárt választván, megvitattuk a tervezetet és többek hozzájárulása után megállapítottuk abból az alapszabályokat, melyeket a belügyminiszterium a jóváhagyási záradékkal ellátott s 1906. évi május 24-én, épp ma egy hónapja, kézbesített nekem az alispáni hivatal.

s hamis okmányokat is felmutat; felveszik azonban megint ujjlenyomatait s beküldik a gyűjtőosztályba; itt besorozzák azokat a megfelelő osztályba — s minthogy nincs két ember a világon, akiknek ujjlenyomatai egyenlők, pár perc alatt meggyőződnek arról, hogy az ujjlenyomatok Nagy Pál ujjlenyomataival egyenlők — és Kis Péter uram fel van fedezve.

Mielőtt a lenyomatok főfajait ismertetném, annak igazolására, hogy mily olcsó és könnyű a rendszer realizálása, leírom annak eszközeit s felvételének módját.

Eszközei a következők:

1. Egy asztal. (A rendesnél valamivel magasabb; körülbelül 105 cm. magas, melynek felső lapja ajánlatos, hogy 28 cm. széles s 55 cm. hosszú legyen; tehát bakalaku asztal, de szükség esetén akár milyen asztal is alkalmas.)

2. Egy horganylemez. (22 cm. hosszú, 12 cm. széles, de szükség esetén alkalmas egy ily alaku üvegtábla is.)

3. Egy festékdörzsölő gummihenger a festék egyenletes szétörzsölésére. (Ha egyenletesen el tudjuk kenni a festéket a horganylemezen, ez is maradhat.)

4. Nyomdafesték. (Terpentinnel hígítva, hogy ne legyen túlvastag.)

5. Síma, a festéket könnyen felfogó fehér papíros (A rendszeres kezeléshez ma már kész nyomtatlapok vehetők, melyek a 10 ujjnak megfelelő rovatokra vannak felosztva.)

6. Egy tű. (Vagy tollszár, mely arra való, hogy a fodrokat kövessük vele.)

7. Rövidlátóknál egy nagyító.

A felvétel a rendszernek pontosan megfelelően a következőképp történik: Annak a kezeit, kinek ujjlenyomatait felvesszük, szappannal és kefével jól megtisztítjuk, ha pedig a letisztítás bizonyos okból így nem sikerül, ami a bűnösöknél gyakori, terpentinnel dörzsöljük meg azokat. Ezután ledörzsöljük a horganylemezt, az asztal balsarkára helyezük, borsszemnyi hígított fekete festéket csöppentünk rá s azt a hengerrel egyenletesen elkenjük a lemezen; a nyomtatlapot pedig a lemez mellé tesszük az asztalra. Ezekután azt, kiről ujjlenyomatokat vesszünk, az asztalhoz kísérjük, magunk az illetőnek baloldára kissé feléje hajolva állunk s megfogva jobbkezét, azt a festékes lemez felé emeljük. Először a hüvelykujját vesszük elő s azt balkezünkkel az ujj esüskénél, jobbkezünkkel pedig az ujj tövével

Az az előkészítő bizottság, melyet első alakuló ülésünkben kiküldöttünk, eljárt a megbízatásában és a megyei és megyénk városai-ban élő, Budapesten és máshol tartózkodó, de a Bácskasághoz tartozó vagy itt érdemesült írókat számba vette s munkálatának az eredményét az ideiglenes titkár ur, Pataj Sándor dr. fogja előadni. Azon iparkodtunk, hogy a megyei jelleget a társaságunkban megóvjuk. A megyei írógárdát kiegészíteni, a tisztelt alakuló gyűlés és a választmány van hivatva.

Ma tehát ott állunk, hogy az alapszabályaink keretében végleg megalakulhatunk és életre hívhatjuk a tervezett irodalmi társaságot, mely ma még csak kicsi, de az Irás mustarmagja is az volt, mégis terebélyes fává növekedett. Ha a célt tartjuk mindig szem előtt, személyes érdekek alig lehetnek, de ha mégis lennének, ha ezeket alárendeljük az előttünk lebegő célnak, a mi társaságunk is virágozni fog. Mert mi a célunk?

Megyénk és városaink szellemi életét, tőlünk kitelhetőleg emelni, a nemzeti közművelődést előmozdítani, a magyar irodalmat művelni, pártolni, írni és olvasni, a magyar társaséletet fejleszteni, melynek bizony, valljuk meg őszintén, vannak hibái.

Egy kulturintézményt létesítünk a magunk és mások művelődésére, ez pedig jó dolog és az ilyen intézmény soha sem felesleges. Minél több van ebből, annál fejlettebb lesz az ország.

Ebben a közművelődési intézményben ne legyen soha féltreértés közöttünk, a mások részéről sem, mert mi nem akarunk hivalkodni, nem akarunk tudós társaság tagjaiként tanító-mesterek lenni, nem is célunk a már meglévő más kulturintézményekkel versenyre kelni, mert mi azért tömörülünk, mert az egyesülésben erő van és egyesült erővel, nagyobb kedvvel és eredménnyel dolgozhatunk.

Jóváhagyott alapszabályaink mondják meg a többi, adnak működésünkre nézve utasítást, jelölik meg az irányt, amely szerint kell haladnunk.

Isten áldását és az emberek jóindulatát kérem az alkotásunkhoz. A megjelent érdeklődőket szívélyesen üdvözlöm és a mai alakuló közgyűlésünk tárgysorozatát megnyitóm.

Az id. elnök ezután felkéri a közgyűlést, hogy a megalakulásra nézve válassza meg a tisztkarát, választmányát és a számvizsgáló bizottságot. Pataj Sándor dr., Radványiné Ruttkay Emma és Latinovits Szaniszló a szavazatokat összeszámlálván, id. elnök a választás eredményét a következőleg hirdeti meg: Elnök: Vértesi Károly. Alelnökök: Rác Soma Zombor, dr. Milkó Izidor Szabadka, dr. Lemberger Ármán Baja, dr. Rohonyi Gyula Ujvidék, Érdújhelyi Menyhért Zenta. Főtitkár: dr. Pataj Sándor. Titkár: Prokópy Imre. Könyvtáros: Trencsény Károly. Pénztáros: Zsoldos Benő. Alapítványos: Türr Antal: Ügyész: dr. Baloghy Ernő. Választmány: Helybeliek: Alba Nevis, dr. Donoszlovits Vilmos, dr. Kabos Márton, Latinovits Szaniszló, Megyesi Ferenc, dr. Radványiné Ruttkay Emma. Vidékiek: Dudás Gyula, Evetovich János, Janda Matild, dr. Lovászi Márton, Maison Mihály, dr. Révész Ernő. Számvizsgálók: Jámbor Béla, Pető Lajos, dr. Thim József.

Az irodalmi társaság ekként megalakulva lévén, elnök a maga és tisztársai, egy a választmány nevében megköszöni a bizalmat, a maga részéről munkásságot ígér, a tisztársak támogatását, a társasághoz tartozó írók közreműködését kéri s az egyetértést köti a tagok szívére.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Radványiné Ruttkay Emma és Latinovits Szaniszlót kérte fel az elnök s az ülést bezárta.

Megyénk egy kulturális intézménnyel lett gazdagabb.

Előfizetési felhívás

a
„BÁCSKA“

XXIX. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H i r e k.

Az igazságügyminiszter üdvözlése. A zombori ügyvéd egyesület a legutóbb tartott választmányi ülésén dr. Pataj Sándor titkár indítványára egyhangulag elhatározta, hogy Polónyi Gézát kinevezése alkalomból üdvözli. Ennek folytán a következő feliratot intézte az igazságügyminiszterhez:

Nagyméltóságú igazságügyi miniszter ur!

A zombori ügyvédi egyesület választmánya egyhangulag hozott határozatából üdvözljük Nagyméltóságodat a magyar igazságügy élén.

Örömmel töltött el bennünket ezen kinevezés híre és örömmel csatlakoztunk, mint független és önálló egyesület a kamarák üdvözlő sorához, mert amidőn egyrészt a Nagyméltóságod kinevezésében karunk kitüntetését látjuk, másrészt abban, hogy karunknak a gyakorló ügyvédekben szerzett országos hírrel, tudással és tekintéllyel bíró tagja lépett az igazságügy kormányába, biztosítékát tudjuk annak, hogy kari érdekeink, amelyek mindig egyek voltak az egész nép jogszolgáltatási és jogvédelmi érdekeivel, igazságos, méltányos és hozzáértő pártfogót kaptak.

Az igazságügy terén óriási feladatok várnak a megoldásra. De amidőn azt látjuk, hogy ily munkára nem kisebb erőt, mint Nagyméltóságodat állította a fejedelem és a

megfogva, annak felső izületét az ujj jobboldalától a baloldalig, tehát a köröm jobb szélétől annak balszéléig a festékes lemezen gyengén meghengerítjük. Az így megfestett ujjat azután a nyomtáplap fölé visszük s azt éppúgy meghengerítjük a nyomtáplap megfelelő rovatában. Ezután a többi ujjat és pedig a következő sorrendben: mutatóujj, középujj, gyűrűsujj, kisujj, majd a balkéz ujjait vesszük elő s nyomjuk le hasonló módon. Mikor ezzel is készen vagyunk, akkor annak ellenőrzése végett, hogy helyes sorrendben vettük-e le az ujjakat, a két kéz mutató-, közép-, gyűrűs- és kisujjairól összesített nyomtatokat vesszünk fel akként, hogy egymáshoz szorítjuk az ujjakat s egyszerre nyomjuk le azokat. Ezzel befejeztük a felvételt.

Ha egy ujj hiányzik, vagy csonka, a nyomtáplapon beírjuk a megfelelő rovatba: „hiányzik“, „csonka“ s természetesen a többi ujj lenyomatát felvesszük.

Ha az ujj felső izülete vagy az egész ujj ferde, akkor a nyomtáplapot egy vonalzóra feszítjük s nem az ujjat a papírra, hanem a papírt az ujjra fordítjuk.

Ha az ujj annyira sebes, hogy festékekkel bekenni nem tanácsos, megvárjuk begyógyu-

lását; ha pedig ezt nem várhatjuk be, az ujjat hiányzónak vesszük, kitüntetve, hogy sebes volt.

Ami az ujjlenyomatok fajait illeti, jól lehet minden ember ujjlenyomatai különbözők, jelleg tekintetében megkülönböztethetünk három főajt: az ív, a hurok és az összetett alaku ujjlenyomatot. Iv alaku az az ujjlenyomat, melynél a fodor (fekete vonal) irányát tüvel követve, azt látjuk, hogy a fodor egy darabig vízszintes irányban halad, azután egyszerre egy ívet ír le, majd ismét vízszintes irányba tér s az ujj másik oldalán, mint amelyről kiindult, kifut. Megjegyzem, hogy az ivalaku ujjlenyomatnak egy különleges formája is van, az u. n. „tornyos“ ív forma, mely az egyszerűtől csak abban tér el, hogy benne a fodrok majdnem merőlegesen szöknek fel s igen kis ívet írva le, meredeken futnak le. Hurok alaku az az ujjlenyomat, melynél a fodor az ujj egyik oldaláról kiindulva, felhalad az ujj közepéig, itt hirtelen visszagörbül s az ujjnak ugyanazon oldalán fut ki, amely oldaláról kiindult. A hurok alaku ujjlenyomatokat két névvel is ellátták: orsós és singes névvel. Alsó karunk u. i. két esontból áll: az orsó és singesontból.

Az a esont, amely hüvelykujjunk irányában a kézesuklótól a könyökig terjed, az orsóesont; az a esont pedig, amely kisujjunk irányában fekszik a csukló és könyök között, a singesont. Ha tehát tenyerünket az asztalra fektetjük, akkor a jobbkéznel az orsóesont a kéz baloldalára, a singesont pedig annak jobboldalára esik. (Másik kezünknel éppen fordítva.) Ennek megfelelően az olyan nyomtatnál, mely jobbkezünkről vétetik, a hurokalaku lenyomatot akkor nevezzük orsósnak, ha a fodrok pályái a nyomtat baloldalán kezdődnek s ugyanott végződnek, — s akkor nevezzük singesnek, ha a nyomtat jobboldalán futnak be s futnak ki. (A balkéznel mindez fordítva áll.) Összetett az az ujjlenyomat, melynél a fodor esigalaku; vagy az ujj egyik oldalán hurok, másik oldalán ivalaku; avagy két hurok alakot mutat, melyek egyike az ujjnak ezen, másika az ujjnak azon az oldalán fut be s fut ki.

Ezek mellett a főosztályok mellett ma már sok alosztályt is megkülönböztetnek. De ezeket nem sorolom fel, mert mai felolvasásommal csak azt óhajtottam elérni, hogy e rendszer legfőbb előnyeire, szabályaira s arra hívjam fel figyelmüket, hogy bárki minden előtanulmány nélkül felveheti a legpompásabb

nemzet bizalma, akkor joggal adhatunk azon reményünknek kifejezést, hogy a nagy feladatok megoldása nem fog késedelmet szenvedni, sőt a karunkra nézve életkérdést képező nyugdíjintézmény és városunk különleges érdeke a rég megígért zombori igazságügyi palota életbeléptetésére is fog időt és alkalmat találni Nagyméltóságodnak mindenre kiterjedő figyelme. — Zombor, 1906. évi június 21. A zombori ügyvéd-egylet: Vértési Károly s. k., elnök. Dr. Pataj Sándor s. k., titkár.

*

A szabadkai ügyvédi kamara üdvözlő felirata Polónyi Géza igazságügyi miniszterhez.

Nagyméltóságú m. kir. igazságügyi miniszter ur!

A szabadkai ügyvédi kamara hazafias örömmel és mély tisztelettel üdvözlő Nagyméltóságodat a hazai igazságügy élén.

Elégtételünkre szolgál, hogy a hagyományokban gazdag magyar ügyvédség kitűnőségének az élet mélységeibe látó elméje és hosszú esztendőik során kipróbált és megedzett keze fogja a jogszolgáltatásunk kormányát igazgatni.

Amde mivel az a meggyőződésünk, hogy a magyar ügyvédség tagjai között mindenkor vannak az igazságügyi kormány élére való férfiak és mivel az a meggyőződésünk, hogy Nagyméltóságod kétséget és ellentmondást kizáró bizonyossággal a közszabadság biztosítékainak megerősítésére, a modern jogállam felépítésére fog közre munkálni: Ő es. és apostoli királyi felségének azt az elhatározását, hogy Nagyméltóságodat igazságügyi miniszterre kinevezte, nem éppen csak az ügyvédség — végtére is egyoldalú — szempontjából ítéljük örvendetesnek.

A művelt államok polgársága régen megszokta, hogy az ügyvéd a tollát a miniszteri tárcával cserélje fel, majd hogy a lelépő miniszter visszamenjen a barreauhoz.

És azért, mivel Nagyméltóságod nem egy hivatali elődének kormányzata alatt a magyar ügyvédség a jogszolgáltatás mostoha gyermekül tartatott: mi nem azt kérjük Nagyméltóságodtól, hogy most már az igazságügy többi tényezőjének a rovására istápoltsanak külön ügyvédi érdekek.

Az ügyvédségben az a tudat él, hogy a közszabadságnak, az emberi kultúra legdrágább gyümölcsének, a szabad sajtó mellett a független, tisztas ügyvédség a legnagyobb biztosítéka és a saját kari érdekeinek a felvirágozását mindenkoron az általános érdekebe való olyadással kívánta kiostromolni.

És mivel Nagyméltóságod működésétől a közszabadság megöröklődésének zálogát re-

géljük: minden kezdeséhez buzgó serénységgel fogunk közremunkálkodásra sietni. — Szabadkai, 1906. április hó 14. én. A szabadkai ügyvédi kamara: Paukovich Andor s. k., elnök. Dr. Révész Ernő s. k., titkár.

Az aratómunkások mozgalmáról

hoznak hírt az újságok az ország minden vidékéről. Ha a munkásokat akkor tanítják ki és akkor kívánnak béremelést, amikor a szerződést kötik, akkor az igazságos és amennyire a szerződő gazdától telik, a méltányos és jogos kérelmet meg is hallgatják és teljesítik. De közvetlen az aratás előtt állani a szerződéstől és béremelést kérészokolni a gazdától, ez már beestelen dolog. Aki higgadt és józan gondolkodású munkásnépünk szerződéstörésre és szőszegésre biztatják, azok a legszemérmetlenebb izgatók. A szótartás, bármely társadalmi álláshoz is tartozik valaki, egyformán kötelező; a szerződészegést pedig a törvény teljes szigorával kell sújtani. Nem gondolnak-e a lelketlen izgatók arra, hogyha a szegény munkásnépet szerződészegésre serkentik, őket az anyagi és erkölcsi romlás fertőjébe taszítják. A hatóságok a törvénynek éber őrei. kell, hogy már csirájában elfojtsanak minden oly mozgalmat, amely a veszélyeztetett polgárságot az anyagi romlásba sodorhatja. Annak a munkásnak, aki egész éven át dolgozni akar, akad mindig munkája; de ahhoz egyik munkásnak sincs joga, hogy pár hónapi munkáért annyit fizetessen a gazdával, mint amennyit más egy évi munkával keres meg. A földművelésügyi miniszteriumban elkészültek az aratók minden évben ismétlődő mozgalmára. Aratógépek és aratómunkások nagy számban vannak készen, hogy ahol a sztrájk kiütne, oda azonnal utnak indítsák őket. Fernbach Károly, vármegyénk népszerű főispánja és Vojnits István alispán a járási főszolgabírákat rendeletileg utasította, hogy az arató munkások kezdődő mozgalmát a legéberrebb figyelemmel kísérjék s az izgatókkal és sztrájkolókkal szemben a törvény legszigorubb rendelkezéseit alkalmazzák. Vármegyénk területén eddig alig észlelünk nagyobb mozgalmat. Mélykut községhez tartozó Tinójárás pusztán Batonyi Lipót, Sztójánovits Jenő és Magyar Jenő bér gazdaságában, továbbá Rosenberg Jakab kunbajai bér gazdaságában fordultak elő csekélyebb mozgalmak, de a járási főszolgabíró erélyes intézkedésének sikerült a mozgalom továbbterjedésének gátat vetni. Rosenberg Jakab sztrájkoló munkásai közül a főszolgabíró 67-et 30—30 napi elzárásra ítelt, akik azonban a tegnapi nap folyamán egynek kivételével munkába állottak. Főispánunk és alispánunk körültekintő intézkedéseinek tudható be, hogy ezidőszertint a bekövetkezhető általános arató-

sztrájk mozgalom vármegyénk területén egyáltalán nem észlelhető.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Wálde Dezső bajai m. kir. adótitket a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé kirendelt számvevőséghez a sárréti járás járási számvevői teendőinek ellátása iránti megbízással pénzügyi számellenőrré végleges minőségben kinevezte.

Kinevezés. A zombori m. kir. pénzügyigazgató Mikits Sándor vámgyakornok jelöltet az ujvidéki kir. fővámházhoz vámgyakornokká nevezte ki.

Bérmaut. Városey Gyula dr. érsek folyó hó 23-án utazott bérmakörutjáról szék-városába Kaloosára. Hogy bérmautján milyen óriási munkát végzett, az kitűnik abból, hogy a megbérmáltak száma közel 20.000-et tesz ki. Bérmautján mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel és szeretettel fogadták a hívek, a közigazgatási hatóságok is mindent elkövettek, hogy az egyházfejdelmet rangjának megfelelő tiszteletben részesítsék. Szabadkáról Vojnits István alispán kísérte. Szépligetén Fernbach Károly népszerű főispánunk is megjelent az érsek fogadására. Futakon a templom építése miatt a bérmálás elmaradt az idén, de azért gróf Chottek Rezső kegyur vezetésével az egész község kivonult üdvözölni az átutazó érseket. Az érsek a bérmálást Ujvidéken fejezte be, a hol a bérmálások száma 3000 volt.

Iván napja. Vasárnap volt keresztelő János, a nép nyelvén Iván napja. Ez a nap arról nevezetes, hogy előtte való este tüzet raknak az utcákon és azt ugrálják át a nép fiai, almát szórva a tűzbe és környékére. Ez a szokás még a régi pogány korból maradt meg s különböző jelentőséget fűznek hozzá.

Uj jogtudor. Veszalovszky József zombori földinket folyó hó 23-án a kolozsvári egyetemen jogtudorrá avatták.

Eljegyzés. Dr. Lithway Antal bánffy-hunyadi kir. járásbírósi aljegyző, zombori földink, lapunknak volt munkatársa eljegyezte Harraga Olga urleányt Bánffy-Hunyadon.

Eljegyzés. Eber Tihamér Gyula máv. hivatalnok Budapest eljegyezte Radó Hella kisasszonyt, Engel Mór unokahugát Zomborban.

Filozófiai doktor kisasszony. A bécsi egyetemen a napokban avatták fel az első szerb nemzetiségű kisasszonyt, Györgyevics Iván volt óbecsei földbirtokos Juliska nevű leányát, aki filozófiai doktorátust szerzett.

Választás. A bajai járás rendőrfelügyelőjévé a folyó hó 23-án megtartott választás alkalmával Sauer Jenő zombori lakos egyhangulag választott meg.

Alakuló közgyűlés. A bácsbokodi függetlenségi kör vasárnap tartotta meg alakuló közgyűlését.

ujjlenyomatokat s azzal, hogyha bűnügyekben felvett ujjlenyomatokat hazánk ma egyetlen ujjlenyomatgyűjtő osztályába az államrendőrséghez felküldi, esetleg megfizethetetlen szolgáltatást tehet az igazságszolgáltatásnak. Budapestben az államrendőrségnél a rovtott muatlak nyilvántartó osztályában egy alosztály működik, mely gyűjti is az ujjlenyomatokat. Kissé hihetetlennek tűnik fel a kezelési, osztályozási módszerük. A felvevő egy törzszámot ír a nyomatlapra. E törzszámú lapot az osztályozó beviszi egy helyiségbe, ahol egy 1024 fiókos szekrény van (miután egy függőleges, mint vízszintes irányban 32—32 fiókja van). Ennyi, 1024 osztály van ugyanis a lenyomatoknak. A törzszám például 4/9. Az osztályozó e számnak megfelelően a nyomatlapot beleteszi abba a fiókba, mely vízszintes irányban (alulról) a 4-ik sorban, függőleges irányban pedig (balról) a 9-ik sorban van. Ezután kihuzza a fiókot s átnézi a tartalmát. Ha nem talál a fiókban hasonló nyomatlapot, akkor új ember a nyomatlap gazdája, ha talál, akkor a jómadár, ki nevét eltagadta, meg van fogva.

A bűnösök személyazonosságának megállapítása mellett az ujjlenyomat rendszer egy másik célt is hivatva van szolgálni: t. i. a

helyszínen talált ujjnyomokból adatokat kíván szolgáltatni a nyomozásnak az ismeretlen tettes felfedezésére. Egy kissé mesébe illőnek tetszik s még sem a mese birodalmába való. Megtörténik, hogy egy lopás, egy gyilkosság színhelyén az ismeretlen tettes ablakpárkányon, melyen át beugrott, asztalon, ajtón, miket megfogott, ujjainak lenyomatát hagyta. Ha ezek a nyomok a szakemberek megérkezéséig el nem töröltetnek, felvehetők s a tettes ennek alapján esetleg fel is fedezhető (pl. igen könnyen, ha őrzik már ujjlenyomatát). A bűncselekmény felfedezése után a nyomozás 2—3, sőt 10—20 embert gyanuba vesz és sok időt, fáradságot pazarol, míg közülük kikeresi a tettest; és ha még köztük van; de gyakori az eset, hogy az összes gyanúsítottak ártatlanok s az igazolásukra fordított idő is csak arra szolgál, hogy a tettes jobban elrejtőzzék. Ha tehát maradt a tettes után a helyszínen ujjnyom, ennek s a gyanúsítottak ujjlenyomatainak összehasonlítása után gyorsan megállapítható legalább az, hogy kik az ártatlanok. S ez is már óriási előny a gyorsaságban és biztonságban a multhoz képest. Az ujjlenyomat rendszernek ebben az irányban való kifejlődése azonban ma még csak a jövő zenéje. Hasz-

nálhatósága a vegyészeti segélyét kívánja, mely a homályos s szemmel alig kivehető nyomokat látható színűvé tudja tenni. A kísérletezés azonban már ebben az irányban is megindult és Windt „Daktyloszkopia“ című, 1904-ben Bécsben kiadott művében már egész sorozatát adja azoknak a vegyi szereknek, melyekkel papíron, ruhán, cipőn, késpengén hagyott homályos nyomokat láthatóvá tudott tenni.

De ha ebben az irányban kétes is még e rendszer értéke — bár ma sem mondható vásári jelszónak — a személyazonosság megállapításánál való használhatósága már tény, hiszen csak Budapestben, használhatóságának legelső évében 8000 esetben bevált. A tulajdon, a becsület szentsége s az emberi élet ellen török ijesztő sokaságban ismeretlen tettesek. Rendőrség, esendőrség, bíróság, pénzügyintézetek, biztosító társaságok, közjegyzők mindennapi működésében ott riaszt a személyazonosság megállapításának nehézsége s e nehézséggel való visszaélés. S ezért meggyőződés, hogy e nehézségek s visszaélések az ujjlenyomat rendszer országszerte való gyors elfogadására fognak vezetni.

Elhalt uri nő. Özv. Patrubbyi Guidoné urnó, dr. Széchényi Tamás kulai főszolgabíró anyósa, f. hó 23-án, életének 67-ik évében, Kulán elhalálozott. Temetése Budapesten lesz. A család az alábbi gyászjelentést adta ki: Dr. Széchényi Tamásné szül. ivánfalvi Patrubbyi Irma ugy a maga mint férje, leánya és az alulírt rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy hűn szeretett édesanyja özv. ivánfalvi Patrubbyi Guidoné szül. Jakabffy Berta életének 67-ik évében, a haláluk szentségének felvétele után, folyó évi június hó 23-án délután fél 2 órakor jobblétre szenderült. A boldogultnak hült teteme folyó évi június 24-én délután 2 órakor fog Kulán a gyászházban beszenteltetni és Budapestre a kerepesi temető halottasházába szállíttatni, honnan folyó évi június hó 25-én délután 5 órakor fog a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozatok Budapesten a szent Ferencendiek templomában f. évi június hó 26-án reggeli 9 órakor és Kulán f. évi július hó 2-án reggel 8 órakor fognak az Urnak bemutatni. Kula, 1906. évi június hó 23. Aldás és béke lebegjen drága porai felett! Dr. Széchényi Tamás veje, Széchényi Mariska unokája, Jakabffy Titusz fivére, családjával Jakabffy Katalin nővére. Özv. hortói és rigyicai Kovács Józsefné szül. ivánfalvi Patrubbyi Bianka, ivánfalvi Patrubbyi Vilma, ivánfalvi Patrubbyi Hermin sógornői, Zólyomi Wágner József sógora, családjával.

Láttamozott alapszabályok.

A belügyminiszter a Bácsbodrogmegyei gazdasági egyesület, a hódsági katolikus egyesület, a bajsai róm. kath. temetkezési egyesület és a vajszaki olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Gondnokság alá helyezések.

A zombori kir. törvényszék Szélek János kerényi földmivest, a szabadkai kir. törvényszék Tölgyesi János bécstopolyai lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Közgyűlés.

A baja—zombor—ujvidéki helyierdekű vasutársaság folyó hó 26-án rendkívüli közgyűlést tartott a hegyes—feketehegy—palánkai h. é. vasutársasággal való egyesülése tárgyában.

Uj iparvállalat.

Szabadkán új, nagyobb szabású iparvállalat létesül. A címe: „első magyar faiparú gyár,“ tulajdonosa pedig Aradszky Sándor.

Nyilvános nyugtázás.

A zombori r. k. népiskola majálisára történt adakozások kimutatása. 1. Tomesányi Aladár ur gyűjtőívén: Fernbach Károly 10 kor., Vojnits István 6 kor., Michailovits István 6 kor., dr. Buják József, Major József, Tárczay Dezső, Lederer Pál és Tomesányi Aladár 2—2 kor., dr. Kemény N., Marschall Béla, Tantner Ottó, Seultéy Ferenc, Frank Mihály, Schvay N., Tomesányi Endréné, Siftaler István és Tomesányi Aladárné 1—1 kor., Józits N. és Gergurov M. 80—80 fill., Vidákovits János és Tischer Nándor 60—60 fill., Szalay Angela, Szalay Erzsike, Matzitz Gusztáv, Buzik István, Olvashatatlan aláírás, Stenzl N., Mike Erzsébet és Kovács Teréz 50—50 fill., Zundánovits V., Türr Aladár, Vojnits N., Torkly N., Takács N., ifj. Gergurov Milán, Barak Antal, Soós Emil, Hoós Győző, Tóth Ernő, Hrabovszky N., Hoffmann Károly, Schäftler Lajos, Reiner Lipót, Rieckert Márton, Zombory Lajos, Nébl István, Schifthal István és Uriga Lajos 40—40 fill., Zöldhegyi N. 30 fill., Kárpáti András és Uriga Lajosné 20—20 fill. Összesen 55 kor. 30 fill. — 2. Tyepliezky István ur gyűjtőívén: Stvrteczky Margit, Weidinger S. és Zs., Inhoff József, Kandler József, dr. Feles Adolf, Marschan N., Exportgőzmalom részvénytársaság és Vámoserher Armin 2—2 kor., Darázi Márton 1 kor. 40 fill., Beneze Boriska (Bezdán) 1 kor. 20 fill., Ves-ely Gyula, Olvashatatlan aláírás, Dragodán Pál, Knippl Gáspárné, Ehrlich Nándor, Trischler Antal, Tyepliezky István, Bunyi János, Balassa Szilveszter, Margalits N., Robicsék Jakab, Jánosy Kornélia, özv. Szántó Jánosné és Margittay Béla 1—1 kor., Topálovits Koszta és Szeitz Géza 80—80 fill., Goeser N., Anisich Mihály, Hajdu István, Dörfler Károly, Kiss Antal, Dörfler Antal, Schwerer József és K. a. 60—60 fill., Foray

Béla 50 fill., Pfeiffer Antal, Hoffmann Irma, Szalkay Béla, Proll Paula, Lövei N., Bosnyák István, Zsámbokréti Dezső, Matheisz Ferenc, Heisinger N., Olvashatatlan Aláírás, Trischler Nina, Móra János, Dolencsich N., Ullrich Alajos, ifj. Schubert Ignác, Szauerborn Endre, Valent József, Fényes Lajos, Gombos Nándor, Liebhardt J., Bruck Samu, Bosnyák Józsefné, Benya Mihály, Eisele György, Hanzmann Gyula, Herche Albert, Kriesinszky N. és Rákits Sándor 40—40 fill., Balázs Margit (Kerény) 30 fill. Összesen 50 korona. (Folytatjuk.)

Törvényhatóságok értekezlete a Duna—Tisza-csatornaügyében. A Duna—Tisza-csatorna tervbevett építése ügyében az érdeelt törvényhatóságok és pedig Pest, Csongrád, Torontál, Temes, Bács-Bodrog, Arad és Jász Nagy-Kun Szolnok vármegyék, valamint Budapest, Kecskemét és Hódmezővásárhely városok képviselői augusztus hó 20-án értekezletet tartanak a fővárosban, amelyre meghívják a kereskedelemügyi kormány képviselőit is.

Kiállítás Zentán.

A „Zentai Gazdakör“ f. évi szeptember hó 2-ik felében Zentán országos jellegű baromfi-, zöldség- és gyümölcskiállítást rendez gróf Teleky Józsefné védnök-ségével. A kiállítást, mely iránt már is széleskörű érdeklődés mutatkozik, a túzótlók újonnan épült remek laktanya csoportjában és udvarain rendezik. A bejelentő ívek legközelebb szétküldetnek. A magy. kir. földművelésügyi kormány a kiállításon nagymérvű bevásárlást fog eszközölni. A kiállítást érdeklő minden tudakozásra készséggel ad választ a Zentai Gazdakör elnöksége Zentán.

Leányszöktetés vérengzés-sel.

Velykov Mileva sajkaslaki hajadon az édesanyjával ment az utcán, amikor Pávlov Isza odavaló és Jevrics Pál felsőkaboli legények megragadták a leányt, kocsira dobták s tovább akartak hajtani. A leány a kocsiról többször le akart ugarni, Jevrics azonban teljes erővel átkarolta s úgy tartotta vissza. A megrémült anya szintén a kocsira ugrott, a legények azonban durva módon ledobták az asszonyt, aki oly szerencsétlenül esett le, hogy a kocsit keresztülment a testén s életveszélyes sebet ejtett rajta. Időközben Marisics János sajkaslaki földműves is a veszedelem színhelyére érkezett s a leányt megakartta menteni, de Pávlov töltött pisztolyt szegezve a mellének, távoltartotta őt. A szerencsétlen leányt Felső-kabokra hureolták. Az idill azonban nem tartott soká, mert a rendőrség a leányt kiszabadította, a vadállatias tetteseket pedig elfogta és a titeli járásbíróhoz fogházába kísérte.

Helyreigazítás.

Lapunk folyó évi 45-ik számában megjelent tárcza címe és a szerző neve tévesen szedve ki, azt ezuttal helyreigazítjuk. A tárcza helyes címe ez: „Bepillantás a bűnvádi nyomozásba és az újlengyelmatrendszer.“ A szerző pedig dr. Dömötör Aladár, kir. aljárásbíró.

Tolvajok a templomban.

Topolyáról írják: Két éretlen gyermek Topolyán az ideiglenes templomba az ablakon keresztül bemászott Göbi Károly 12 éves és Cservik László 10 éves gyermek és az oltári szentségből és az áldoztató kehelyből az ostyákat ki-lopták s részint megették, részint pedig zsebre-vágták és elvitték.

Adó és illetékügyben

teljesen jártas egyén, ki a bírósági, telekkönyvi és hagyatéki ügyekben is kellő értelmességgel bír, szerény feltételek mellett állást keres. Cím a kiadóhivatalban megtehető.

NYILTTÉR. *)

„Bácsmegyei Függetlenség“ t. szerkesztősége.

Miután Szláv Péter urnak engem udvariatalanul támadó cikkét lapjuk 55. számában dacára annak felvették, hogy állítása szerint „Máriát“ lekicsinyeltem, letportam volna:

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

holott határtalanul tisztelendő alaknak állítottam oda, elvárom a t. szerkesztőségtől azt a korrekt eljárást, hogy olvasói számára a tudomásom szerint mások által beküldött beszédszöveget is közre tegye, mert még sem eljárás egy beszédet lekritizálni, de a szöveget eltitkolni, hogy így az olvasóközönség önmaga bírálatot ne mondhasson s csupán a lapjukban napvilágot látó valótlanok felüljön.

Egyébként a t. szerkesztőségnek tudomására adom, hogyha a „Zombor és Vidéke“ 50. számában irt válaszom után is valótlan állítását meg nem követi, „hivatalos működésben való terrorizálás céljából mondott rágalom“ címén ellene a sajtóper megindítom. Zombor, 1906. június 25-én.

Lombos Alfréd.

Válasz Szláv Péter urnak.

Nem becsületsértési szándékból mondom, csak a tényt konstatalem, hogy Szláv ur a „Bácsmegyei Függetlenség“ 55-ik számában valótlanul állít. S ezért önre is vonatkoznak a „Zombor és Vidéke“ 50. számában irt soraim, melyekben az igazság érdekében írok. S amennyiben ott már előzetes választ nyert, most csak kevés dologra terjeszkedem ki.

En házamban mindenkit udvariassággal fogadok, mert ha szavaim az igazság érdekében néha élesek is, lehetőleg vigyázzok, hogy „durva“ ne legyek, de azért a színleléshez sem értek s valótlanok csak rosszakaratból csupán rám fogni lehet. Pozitív tudom, hogy lakásomon önöknek is azt mondtam, hogy a zászlóra rövid beszéd kíséretében mondom az áldást, mert hogy a beszéd mondásának szándékától soha el nem állottam, miután a nélkül nálunk nincs is funkció, azt én tudom. S ön pártgazda is tudhatná, hogy egy pártnak érdekét valótlan állításokkal nem, csak igazsággal lehet szolgálni.

A beszédemben is — amint a „Zombor és Vidéke“ 49. számában is olvashatja — sem valamely vallásfelekezettel, sem egyént, sem „Máriát“ nem támadtam s midőn az egész dolgot igazán gyűlöletből felfújni igyekeznek, a pártjának, melynek „bölcs“ vezetőjéül tartja ugyan magát, valóban rossz szolgálatot teljesít.

Azon óhaja, hogy egyházközségem felelősségre vonjon s a jövőben mondandó beszédeimet felülbírálás céljából előzetes bemutatásra követele, csak óhaj marad, mert az egyházközségnek ehhez joga nincs.

Ami a pódiumon való esetleges inzultálást illeti, megjegyzem, hogy egyházi minőségben fungálván, inzultáltatásom törvény elé kerülő kihágást képezett volna, mert ha valakinek beszédem ellen kifogása van, tegye meg ellenem feljelentését felettes egyházi hatóságomnál, hogy az a fegyelmet ellenem megindítsa.

A durva kifejezéseire pedig csak az a válaszom, hogy egy ártatlan ember soha sem védekezhetik egy udvariatalan embernek kifakadásai ellen, mint a hogy például valamely utas is ki lehet téve az országuton annak, hogy egy betyár gazember védtelenül leüti.

Értésére adom, hogy durva kifejezései miatt becsületsértés címén, szöszegéssel való vádolása miatt (hogy bizonyításra alkalmas adhassak) rágalom címén, s egész támadása miatt hivatalos működésben való megtámadtatás címén visszavonhatatlanul megindítom Ön ellen a sajtóper.

Zombor, 1906. június 25-én.

Lombos Alfréd.

Szerkesztői üzenetek.

Nem tudom igazán. E második próba se vált be.

HIRDETÉSEK.**Házeladás.**

Az Aranygerenda-utcában néhai Kirilovics János 6-ik számú háza szabadkézből eladó. Felvilágosítást bent a fenti háztulajdonosnál. 3-2

Kiadó mészárszékek.

A róm. kath. plébánia épületében levő s a láncokban fekvő 19. és 21. számú Ráity-féle és 22-23. számú Kiss-féle **mészárszék**-, valamint a 20. számú Nebl-féle **hentesüzlet-helyiségek f. évi november hó 1-től** kezdődőleg három-három évi időtartamra **kiadók**. — Bővebbet az egyházpénztárban. 3-3

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK
LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

1611. sz. 1906.

Pályázati hirdetmény.

Bezsdán község előljárósága ezennel meghirdeti, hogy a vármegyei építészeti szabályrendelet 1. §-a értelmében és a község képviselőtestületének 10/1903. számú határozata alapján a község utcái- és tereinek szabályozása s az új építési vonalak megállapítása céljából szükséges munkálatok biztosítandók.

Ennélfogva felhívjuk azon mérnök urakat, akik ezen munkálatot elnyerni óhajtják, hogy ajánlataikat **folyó évi július hó 10-ig** a községi előljáróságnál benyujtsák.

Bezsdán, 1906. június 16.

BOSNYÁK JÁNOS, FLESZ SIMON,
jegyző. 3-3 bíró.

1958. sz. kig. 1906.

Árlejtési hirdetmény.

Bácsalmás község előljárósága **f. évi július hó 8-án (vasárnap) délelőtt 9 órakor** a község házában nyilvános szóbeli árlejtést fog tartani egy szőlőbeli iskola és tanítói lak felépítésének biztosítása végett.

Kikiáltási ár 18500 kor., bánatpénz címén pedig a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban teendő le.

Az árlejtési feltételek, a vonatkozó tervek s a költségvetés a községi jegyző irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Megjegyeztetik, hogy zárt ajánlatok nem fogadtnak el.

Bácsalmás, 1906. június hó 24-én.

Szommer József, Ulrich Mihály,
jegyző. 2-1 bíró.

1906. El. 64. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A hódásági kir. járásbiróság részére 71.1 ürköbméter és a kir. járásbirósági fogház részére 15.38 ürköbméter kemény tűzi hasábfá szükségeltetik, melynek fele része folyó évi december hó végéig, másik fele része pedig 1907. évi szeptember hó végéig szállítandó.

Az árlejtés, illetve ajánlati tárgyalás határnapjául **1906. évi augusztus hó 18. napjának délelőtti 9 órája** e kir. bíróság vezetőjének hivatali helyiségébe kitűzetik, ezen időpontig az ajánlatok benyújtandók, mert utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Bánatpénz fejében 55 korona teendő le.

A feltételek a bíróság vezetőjénél naponta délelőtt 9-11 óráig megtekinthetők.

Hódáság, 1906. június hó 19-én.

A kir. járásbiróság.

Papp József,

kir. járásbíró.

KERTÉSZ kerestetik

közvetlen a város mellett
levő birtokomra. 3-2

PRESZLY JÁNOS

ZOMBOR.

— **A haj ápolása.** A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpaképződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpaképződés a hajat megvastagítja és a haj gyökereit kiszárítja. Általán hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszesz” és ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszűntet mindennemű hajbetegséget, megátalja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más néven forgalomba hozott hajszesz csak silány, ártalmas utáztat. Kapható az egyedüli készítőknél: **Koráni és Wachsmann** drogeria és cosmetical laboratorium, Szabadka.

betegséget, megátalja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más néven forgalomba hozott hajszesz csak silány, ártalmas utáztat. Kapható az egyedüli készítőknél: **Koráni és Wachsmann** drogeria és cosmetical laboratorium, Szabadka.

63. szám isk.

Pályázati hirdetmény.

A bácsordasi ujonnan szervezett községi tanítói állásnak betöltésére ezennel **folyó évi július hó 28-áig** tartó határidővel pályázat hirdettetik.

A tanító jövedelme:

800 (nyolczszáz) korona törzsfizetés;

140 (egyszáznegyven) korona laktér czímen;

60 (hatvan) korona kertilletmény.

A folyamodó küldje szabályszerűen felbélyegezett kérvényét fent kitett határnapig a bácsordasi községi iskolaszékre czímezve alulírott iskolaszéki elnöknek.

A megválasztott tanító köteles az ismétlő tanulókat is oktatni. Állását szeptember hó elsején tartozik elfoglalni, mely naptól fizetése is folyósíttatik.

Bácsordas, 1906. évi június hó 21-én.

TURNOVSKY RUDOLF,

iskolaszéki elnök.

Zombor és környékének kizárólagos elárusítója.

Olajfestékek, festőművészeknek tubusokban dr. Fr. Schoenfeld és Tsa Düsseldorf gyárából.

Legfinomabb olajfestékek tubusokban festő tanulóknak skizzek és tanulmányok elkészítésére.

Gyorsan és keményre száradó szobapadló fénymáz.

Borostyánkő olajfénymáz.

Linoleum és zománccfényezés festékek.

Szobapadló kenőcsök legjobb minőségű sárga, fehér és barna színekben.

Szobapadló szeszfénymázak.

Olajfestékek minden színben.

Nem létezik jobb, mint a **borostyánkő olajfénymáz**, amely mint medvefejt van ellátva védjeggyel.

Kocsimázoló részére:

„Hintó“-fénymáz (legfinomabb angol),

„Schleif“-fénymáz,

„Kerék“-fénymáz,

„Allvány“-fénymáz,

valamint az összes anyagok és kellékek, festékek, mázólok és fénymázoló részére

gyári áron kaphatók.

Szenzáció! Szenzáció!

Aki akarja, hogy a kályhája szobadisszé váljon, az vegyen füst és szagmentes (törvényesen védett)

Vénus kályhafényt,

annak 5 perc alatt **kefélés nélkül** bámulatos ragyogó kályhája lesz.

Kapható: *—13

Gergurov Dániel és Fia

vas-, szén- és festékkereskedésében
ZOMBORBAN, Kossuth Lajos- (fő-) utca.

RECHNITZ JÓZSEF

táncintézete Zomborban.

Van szerencsém a mélyen tisztelt és érdekelt közönségnek becses tudomására hozni, hogy Zomborban, a **Szemes-féle külön táncteremben**

táncintézetemet

folyó 1906. évi július hó 1-én megnyitom.

Boston tanítás a legkönnyebb módszerem szerint 3 óra alatt elsajátítható.

Tulipán tánc saját szerzeményem, legújabb nemzeti szalon tánc, itt lesz először bemutatva.

Jelentkezni, illetve beiratkozni lehet egész napon át lakásomon **Barát-utca 6. szám** alatt és június hó 28., 29. és 30-án a táncteremben d. u. 5 órától 7 óráig.

Együttal felkérem azon nagyon tisztelt szülőket, kik arra igényt tartanak, hogy náluk személyesen tiszteletemet tegyem, sziveskedjenek ebbeli óhajukat velem tudatni.

Akik már táncolni tanultak, de nem érzik magukat elég jártasnak, fél díjjal felvétetnek.

Kiváló tisztelettel

Rechnitz József

3-3

okl. táncitanár.

Eladó szarvasmarhák.

Tíz darab 3-4 éves **magyar üsző**, szimenthali **fejőstehenek**, 10 drb 1-2 éves szimenthali **szép borju** és egy 3 éves erős csontu bonyhádi **tenyészbika** eladó. A jószág megtekinthető a zombori határban levő **sáponyai birtokomon**. Levélre készségesen válaszoltatik.

3-2

Preszly Iános.

Zombori I-ső rendű juhturó.

Ezennel köztudomására adatik a nagyérdemű közönségnek, hogy Zomborban szóntai-ut és Schweidel-utca sarkán lévő **kereskedésben** naponta **I-ső rendű zombori juhturó** kicsinyben is kapható napi árban.

5-3

Dalycsev Dusán

zombori juhturó főkiviteli üzlete.

Hungária fürdő

(Zombor, Basa-utca 1. sz. a gimnázium főbejáratával szemben)

mindennap reggeli 5 órától kezdve esti 6 óráig a nagyközönség

rendelkezésére áll.

Urak részére

mindennap délig, kedden és szombaton délután is.

Hölgyek részére

hétfőn, szerdán és pénteken délután 2 órától, diákok részére kedden délután.

Gőzfürdőjegy 1 kor.

Kádfürdőjegy 1 K 20 fil.

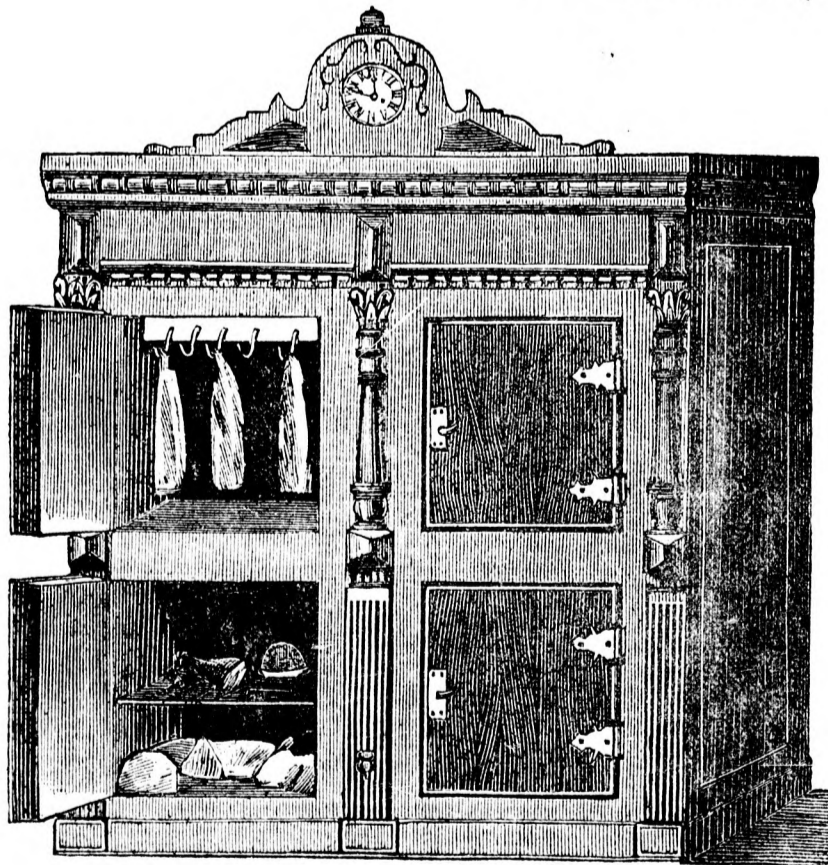
Diákjegy 40 fillér,

mely utóbbi csakis kedden d. u. vehető igénybe. *—35

... **Telefon a fürdőben.**

GOMBOS NÁNDOR

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos
ZOMBOR (Bácska).

Dús raktár mindenféle

jégszekrényekben

(vendéglősök, mészárosok és magánosok részére);

fürdőkádakban

és

*—8

konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerű bármilyen mű bádogárúk elkészítetnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.